

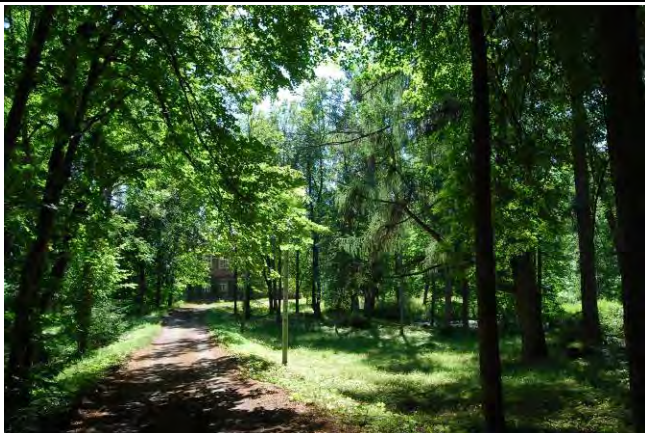
# 1. Lūznavas muižas apbūve un parks



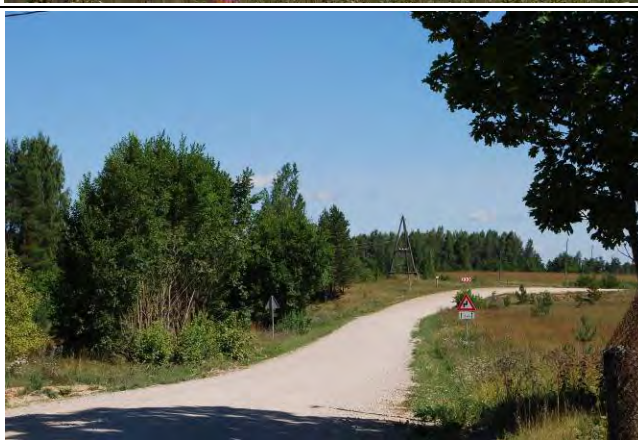








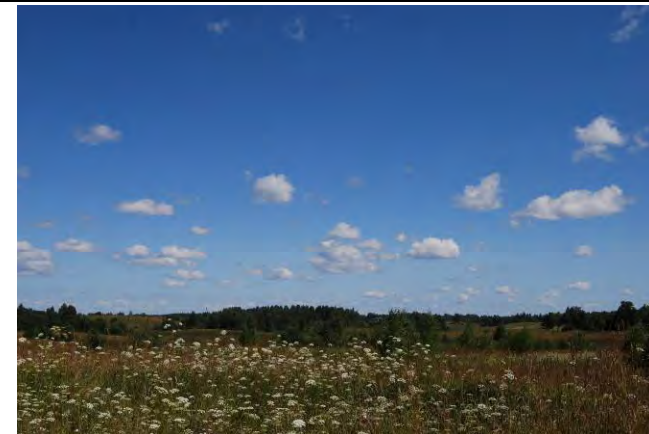
**2. Žogotu (Ismeru) ezera apkārtnē**



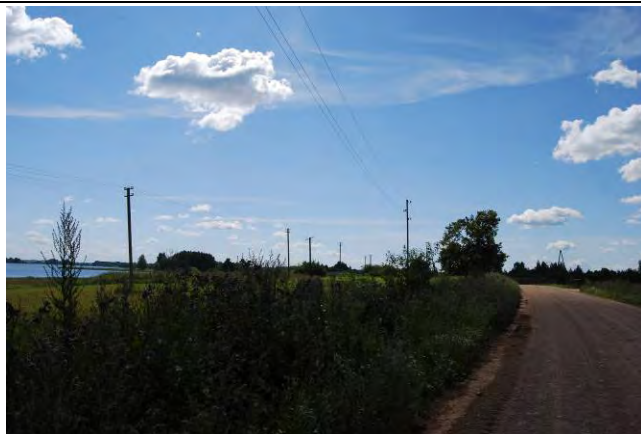




### 3. Mežāru apkārtnē



### 4. Ceļa posms no Čornajas gar Dukstigala līci

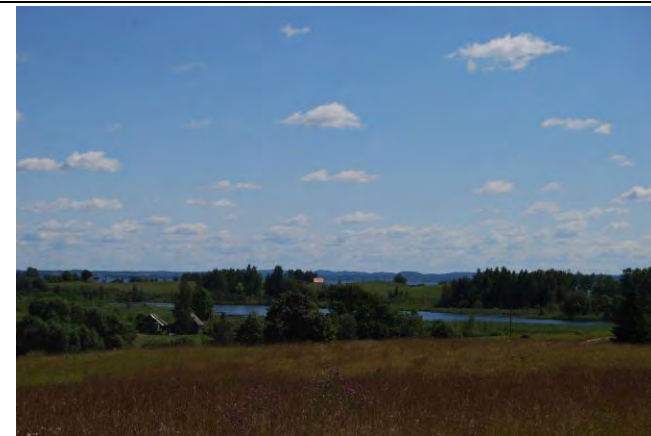
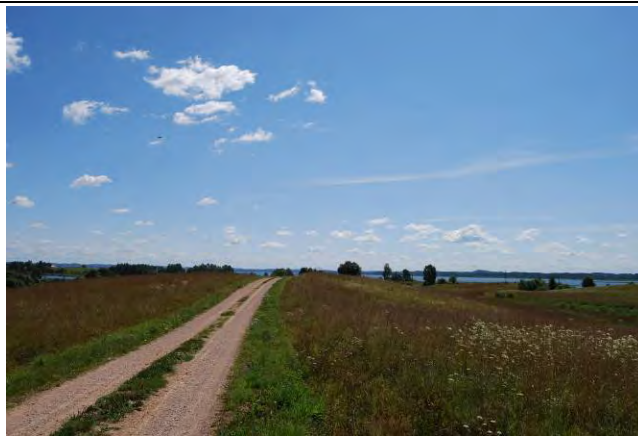








### 5. Bulānu apkārtnē



### 6. Zosnas apkārtnē, Zosnas muižas komplekss un parks

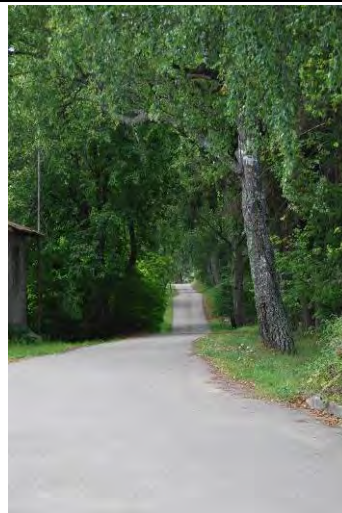
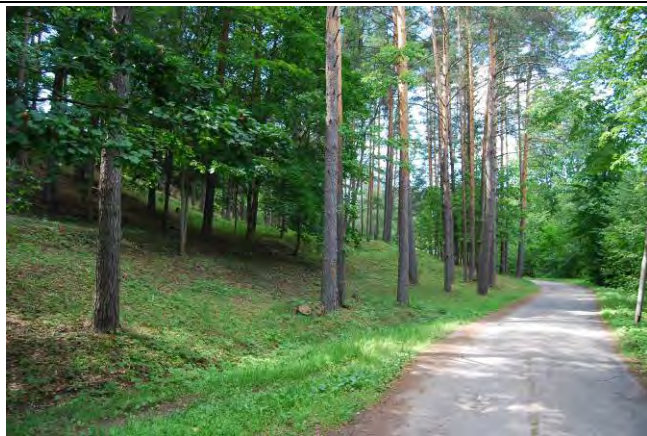






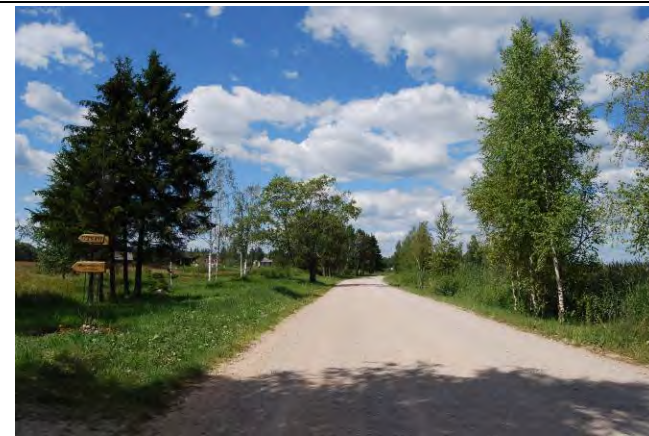


7. Veczosnas apkārtnē, sanatorija „Rāzna”





8. Ceļa posms „Zosna – Lipuški”





### 9. Rāznas ezers pie Lipuškiem









## 10. Mākonkalns





### 11. Grumužu apkārtnē



### 12. Jegorovas apkārtnē



### 13. Salāja (Soloja) ezers pie Milkas pilskalna Stalidzānu apkārtnē (Stalidzānu Svīlušais kalns)







**14. Salāja (Soloja) ezera apkārtnē**



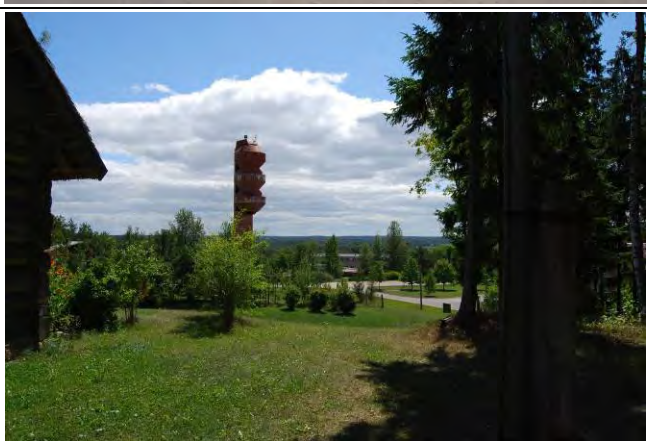
**15. Zundu apkārtnē, Dubuļa ezers (Dubulis)**







**16. Andrupenes apkārtnē**





**17. Ceļa posms „Andrupene-Brīveri”**



**18. Žuguru ezera apkārtnē**



**19. Oļvecas ezera apkārtnē**





**20. Slobodas apkārtnē**



**21. Rešetnieku ezera apkārtnē**

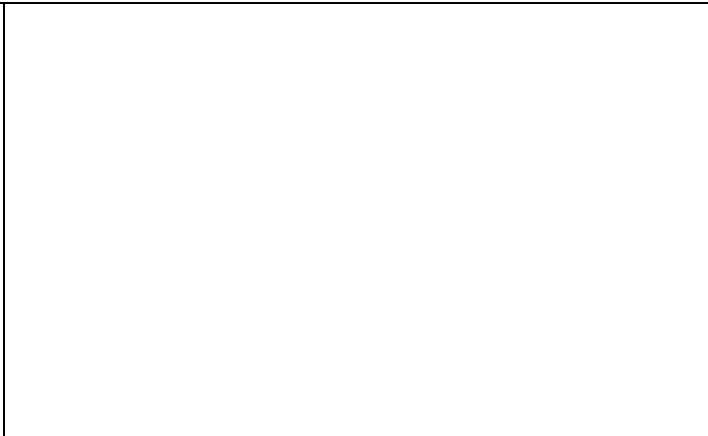
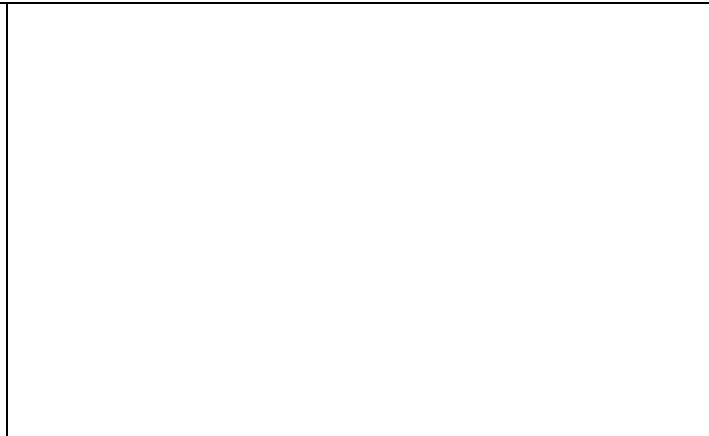




**22. Grižankas ezera apkārtnē**



**23. Krepšu apkārtnē**

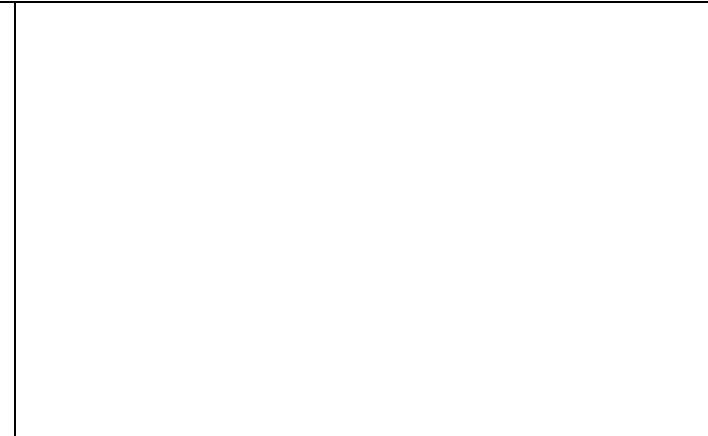


**24. Rāznas ezers pie Malukštas**

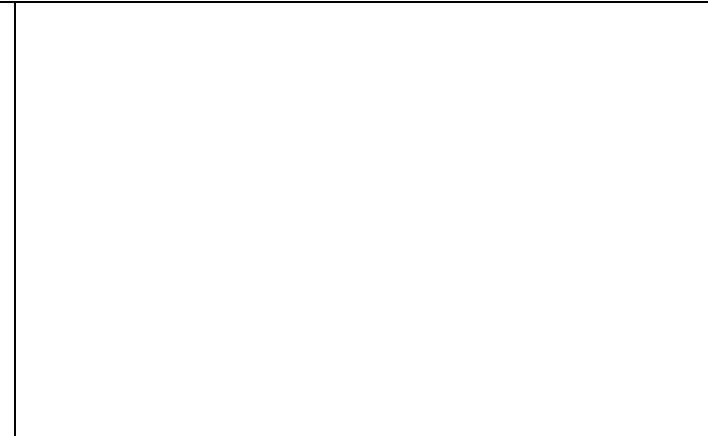




**25. Šļakotu apkārtnē**



**26. Veresovkas apkārtnē**



**27. Ceļa posms „Lesinski-Veresovka”**









**28. Bukateņu apkārtnē**



**29. Lamašu apkārtnē**



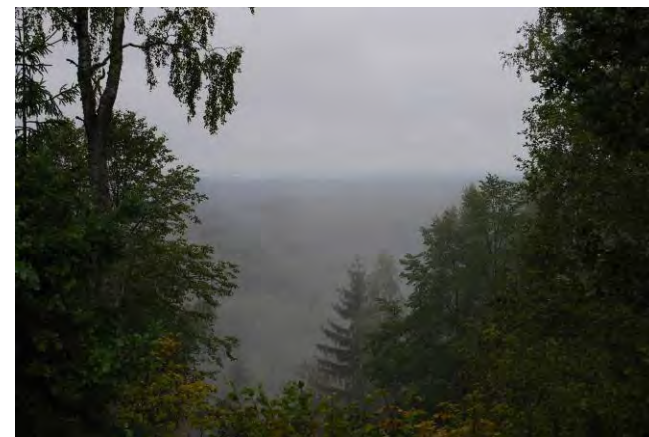
**30. Lamašu apkārtnē**







**31. Liepu kalns**







**32. Ežezera apkārtnē pie Pahatnieku pussalas**





**33. Piļoru ozoli**



**34. Andzeļu apkārtnē**





**35. Obiteles (Narūta) upīte pie dzirnavām**



**36. Novomisļi apkārtnē, pagrieziens uz Murāniem Jaundomes kapella**

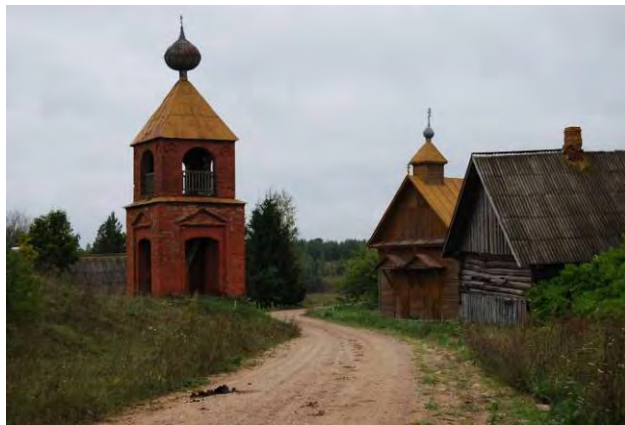


**37. Vertulovas apkārtnē**





**38. Bļižņevas apkārtnē Bļižņevas vecticībnieku lūgšanu nams**







**39. Marguču ezera apkārtnē**











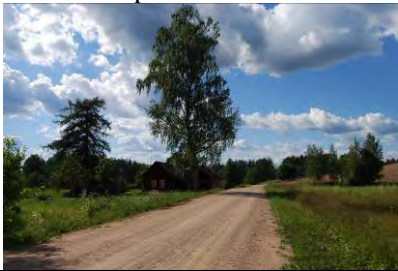

Vizuāli vērtīgās ainavas Rāznas nacionālajā parkā

Nr.	Apsekotā ainava	Vērtējums	Apraksts	Ainavas kopšanas pasākumi
1.	<p>Lūznavas muižas apbūve un parks</p> 	VS	<p>Muižas pils celta 20. gs. sākumā (1905.-1911.g.), jūgendstila un eklektikas paraugs, valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, parks veidots 20.gs. sākumā, platība 22 ha, parkā liela koku sugu dažādība. Te aug čūskegles, riekstkoki, skābarži, Sibīrijas lapegles un ciedri.</p>	<p>Jāatsedz pils fasāde, atbrīvojoties no tūju stādījumiem, jāatsedz skatu līnijas uz dīķi, jāatjauno ceļu segumi, soliņi un miskastes.</p>
2.	<p>Žagatu (Ismeru) ezera apkārtnē</p> 	VS,PS	<p>Ezers atrodas Čornajas administratīvajā teritorijā. Daudzveidīgā ezera apkārtnē rada izteiksmīgu ainavu. Ezera krastos Ismeru vecticībnieku kopienas lūgšanu nams.</p>	<p>Skatu atvēršana, izveidojot ainaviski bagātāku teritoriju. Skatu atvēršana uz ūdens virsmu, krastmalas krūmu un pameža tīrīšana.</p>
3.	<p>Mežāru apkārtnē</p> 	VS	<p>Tālu skatu ainavas. Meži, lauki, koku, krūmu puduri. Izteiksmīgas pauguraines.</p>	<p>Ceļmalu kopšana</p>
4.	<p>Ceļa posms no Čornajas gar Dukstigala līci</p> 	AC,IS,PS	<p>Izcili skatu punkti no ceļa uz Rāznas ezeru mijas ar vēl veidojamiem skatu punktiem. Ainaviski daudzveidīgs ceļa posms, viens no skaistākajiem ezera apskates posmiem.</p>	<p>Ceļu ainavas skatu atvēršana – ceļmalu sakopšana, pļaušana un skatus aizsedzošu koku sējeņu ciršana, paredzēt piekļūšanu ezeram.</p>







5.	<p>Bulānu apkārtnē</p> 	IS	Izcili skatu punkti, ainava. Plaša tālu skatu perspektīva. Ļoti dažāda un izteismīga ainava.	Veidot piekļuvi ezeram un iespēju savienot ceļus, lai varētu apbraukt apkārtnē ezeram.
6.	<p>Zosnas apkārtnē, Zosnas muižas komplekss un parks</p> 	PS	Zosnas muižas apbūve, datēta ar 19. gs. beigām, sastāv no muižas kungu mājas, pārvaldnieka mājas, kalpu mājas jeb "kučiera mājas", saimniecības ēkām, kuras daļēji gājušas bojā. Muižas apbūvē organiski iekļaujas neliels muižas parks Rāznes ezera krastā ar 39 koku un krūmu sugām. Zosnas muižas apbūves galvenā arhitektūras vērtība ir Zosnas muižas kungu māja, kura diezgan cietusi pārbūves rezultātā.	Muižas parka inventarizācija un sakopšana, atstājot vērtīgākos kokaugu eksemplārus. Saudzīga un pārdomāta skata atsegšana uz ezera salām, ņemot vērā krasta erozijas draudus, norādes uzstādīšana.
7.	<p>Veczosnas apkārtnē, sanatorija „Rāzna”</p> 	VS	Ēkas ieceres autori- Lūznavas muižas īpašnieki. Nams bija paredzēts mākslinieku atpūtai. Pamatakmens ielikts ap 1909.gadu. Taču celtniecību pārtrauca pirmais pasaules karš un būvi pabeidza tikai 1936. gadā. Šeit tika iekārtota sanatorija, pašlaik- rehabilitācijas centrs.	Jāattīra skatu līnijas uz Zosnas ezeru, sevišķi pie galvenajiem pastaigu ceļiem un peldvietas, izcērtami ne tikai krūmi, bet arī lielāki koku puduri. Veicot koku inventarizāciju un situācijas novērtējumu pieaicināt ainavu un koku speciālistus.
8.	<p>Ceļa posms „Zosna – Lipuški”</p> 	AC,IS,PS	Sakopts ceļa posms ar daudzveidīgu ainavu. Veidotas pieturvietas un atpūtas laukumi, kas veido vides pieejamību plašāku ainavas uztveri.	Perspektīvo skatu vietas jāattīra no krūmu apauguma un koku sējeņiem.







9.	<p>Rāznas ezers pie Lipuškiem</p> 	PS,AC,IS	<p>Pauguraina, tālu skatu ainava no augstākajām pauguru vietām. Izcila ceļu ainava Lipuškos. Atklāta un vizuāli daudzveidīga ainavas struktūra, labi nolasāms reljefa viļņveidīgais raksturs.</p>	<p>Izveidot auto novietošanas vietu un pieejas vietas ezeram. Skatu vietā jālikvidē daļa niedru apauguma.</p>
10.	<p>Mākoņkalns</p> 	IS	<p>Iecienītākais RNP objekts ar lielisku panorāmas ainavu. Augstums virs jūras līmeņa 247,9 m, dabas un vēstures piemineklis ar 13. gadsimta Volkenbergas pilsdrupām. Kalna nogāzes blīvi noaugušas ar kokiem un krūmiem, līdz mūsu dienām saglabājusies vācu pils nocietinājuma mūra siena. Kalna virsotnē veidotas divas skatu vizūras – uz Z ar skatu uz Rāznas ezeru, uz DA ar skatu uz pauguraino reljefu.</p>	<p>Galveno skatu līniju kopšana un attīrīšana, lai pavērtos plašāka skatu panorāma, papildus skatu punktu veidošana, estrādes sakopšana, labiekārtošana.</p>
11.	<p>Grumužu apkārtnē</p> 	VS	<p>Plaša lauku ainava ar vidēji tālām skatu perspektīvām un slēgtiem skatiem. Daudzveidīgie ainavas elementi iezīmē ainavas unikalitāti – reljefs, atsevišķie koki, viensētu vietas, mežu, lauku zonas.</p>	<p>Ceļmalu pļaušana, ainavas kopšana.</p>
12.	<p>Jegorovas apkārtnē</p> 	VS	<p>Plaša lauku ainava ar vidēji tālām skatu perspektīvām. Galvenās skatu vizūras no ceļiem. Ceļi kā vides pieejamības, ainavas uztveres un ainavu veidojošs elements.</p>	<p>Būtiska ceļa seguma kvalitāte, ceļmalu uzturēšana, lauku apsaimniekošana.</p>






13.	<p>Salāja (Soloja) ezers pie Milkas pilskalna Stalidzēnu apkārtnē (Stalidzēnu Svilušais kalns)</p> 	VS	<p>Pie Milkas pilskalna labiekārtota atpūtas vieta un peldvieta, kalna galā statuja veltīta dievmātei Marijai. Skatu uz ezeru nedaudz „piesārņo” krastmalā novietotā tualete, dievmātes statujas atrašanās vieta ir pretrunīga.</p>	Pārdomāt tualetes atrašanās vietu.
14.	<p>Salāja (Soloja) ezera apkārtnē</p> 	IS,VS	<p>Tāli skati uz Latgales augstienes lielākajiem pauguriem. Skaidri iezīmējas reljefs, ainavas atklātums dod iespēju izjust tā raksturu.</p>	Atsegt skatus uz ūdens virsmu ceļu tuvumā.
15.	<p>Zundu apkārtnē, Dubuļa ezers (Dubulis)</p> 	VS	<p>Ezeram grūti piekļūt. Lokāli pievilcīgas ainavas. Cilvēka maz skartas vietas, kas nosaka šīs vietas raksturīgās ainavas unikalitāti. Dominē slēgti skati, Tāli skati paveras pār ezera ūdens virsmu un galvenā ainavas vērtība.</p>	Ieteicams izstrādāt velo tūrisma maršrutu, vai atsevišķus maršrutus un takas kājāmģājējiem.
16.	<p>Andrupenes apkārtnē</p> 	VS	<p>Andrupene – sakopts ciemats Andrupenes pagastā, sācis veidoties 1910.gadā, kad tika uzbūvētas pirmās mājas. Par seno latgaļu sētu priekšstatu var gūt <i>Andrupenes lauku sētā</i>. No atsevišķiem punktiem tālas skatu perspektīvas.</p>	







17.	<p>Ceļa posms „Andrupene-Brīveri”</p> 	AC,IS	<p>Viens no gleznainākajiem ceļa posmiem visā nacionālā parka teritorijā. Daudzveidīgas ainavas, gan tuvas, gan tālas skatu perspektīvas, izteikti paugurains reljefs, lauku viensētas, koptas pļavas.</p>	<p>Saglabāt esošas ainaviskās vērtības. Jauna apbūves veidošana pieļaujama tikai iepriekš rūpīgi izvērtējot tās arhitektonisko veidolu.</p>
18.	<p>Žuguru ezera apkārtnē</p> 	AC,IS	<p>Ezera vidējais dziļums ir 6.0 metri. Ezeram ir vairākas (2 gab.) salas. Ezers labi uztverams, pateicoties izteiktajam reljefam. Augstvērtīga un parkam raksturīga ainava. Ainavas daudzveidības un sakoptības iespaidu rada apstrādātie un labu uzturētie zemes īpašumi, atšķirībā ar pārējām parka teritorijām daudz pļautu pļavu.</p>	<p>Saglabāt esošo harmoniju un līdzsvaru ainavā, lauksaimniecības un meža zemju īpatsvaru.</p>
19.	<p>Olovecas ezera apkārtnē</p> 	VS,PS,AC	<p>Vidējais dziļums ir 3.1 metri, bet maksimālais dziļums - 5.0 metri. Ezeram ir vairākas (4 gab.) salas. Ezera krastos peldvieta. Gleznaini skati. Skaistākie ezera ainavas apskates un uztveres punkti paveras no peldvietas.</p>	<p>Teritoriju apsaimniekošana, atkritumu savākšana.</p>
20.	<p>Slobodas apkārtnē</p> 	VS	<p>Daudzveidīgs reljefs, pļavas mijas ar koku un krūmu puduriem. noslēgtie, iekšējie dabasskati norobežojas ar pauguru nogāzēm un koku puduriem.</p>	<p>Mežu un pļavu īpatsvara saglabāšana. Būtiski nepazaudēt ainavas daudzveidību, neizaudzēt ezera krastus, lai no skatu punktiem būtu redzama ūdens virsma.</p>






21.	<p>Rešetnieku ezera apkārtnē</p> 	VS,IS	<p>Ezera vidējais dziļums ir 3.2 metri, bet maksimālais dziļums - 7.5 metri. Ezeram ir vairākas (2 gab.) salas Pateicoties reljefa līmeņu starpībai izcili gleznaini skati uz ezeru un tā salām, kā arī vēl 4 tuvumā esošiem ezeriem. Gleznaina un unikāla ainava ar ainaviskām salām ezerā, kas ir vienreizējas ar savu mērogu un novietojumu. Ezera labākie uztveres un apskates punkti samērā grūti pieejami.</p>	Ceļu ainavas skatu atvēršana – ceļmalu sakopšana, pļaušana un skatus aizsedzošu koku sējeņu ciršana.
22.	<p>Grižankas ezera apkārtnē</p> 	VS,IS	<p>Vidēji tāli, gleznaini skati. Lauku viensētas, pļautas pļavas. Nepļautās ceļmalas kontrastē ar pļautajām pļavām un aizsedz skatu uz apkārtējo ainavu.</p>	Ļoti būtiska ir ceļmalu kopšana un pļaušana.
23.	<p>Krepšu apkārtnē</p> 	VS	<p>Skats uz purvainu vietu, piešķir kopējai ainavai daudzveidību, mistiskumu. Vienreizīgs biotops, kas piešķir ainavai individuālu raksturu. Gleznaina vieta ar atšķirīgu ainavu veidojošo elementu, kas piešķir Rāznes parka ainavām daudzveidību.</p>	Ceļmalas kopšana, pļaušana skata pilnvērtīgākai uztveršanai






24.	<p>Rāznas ezers pie Malukštas</p> 	AC,IS	<p>Piekļuves vieta ezeram, peldvieta, skats uz atklātu ūdens virsmu. Skatu punktu daudzveidība un pieejamība no blakus esošā ceļa.</p>	<p>Peldvietas kopšana, atkritumu savākšana</p>
25.	<p>Šļakotu apkārtnē</p> 	AC,VS	<p>Atklāti skatu uz ezeru, nēdrēm noaudzis krasts. Minimāla reljefa līmeņu starpība. Ezera tuvums ceļam rada patīkamas asociācijas autobraucējam, atgādina par dabas tuvumu un neskartību.</p>	<p>Ceļmalu kopšana</p>
26.	<p>Veresovkas apkārtnē</p> 	AC,PS	<p>Izteikta ceļa ainava, skatu uz ezeru aizsedz apaugušie krasti. Ierobežota, noslēgta ceļu ainava. Dominē tuvi skati.</p>	<p>Veidot atvērumus uz ūdens virsmu. Izvērtēt katru posmu individuāli. Attīrīt no koku sējeņiem, krūmu aizaugumiem, aktuāla ceļmalu pļaušana.</p>
27.	<p>Ceļa posms „Lesinki-Veresovka”</p> 	AC,IS	<p>Sakopta ezera krastmala, stāvkrasts, labiekārtota atpūtas vieta ar bērnu rotaļu iekārtām, peldvieta. Vērojami tāli un atklāti skati uz ezeru. Ezeram pretējā ceļa pusē ainavas vērtību pazemina aizaugošās lauksaimniecības zemes.</p>	<p>Regulāra atkritumu savākšana</p>






28.	Bukateņu apkārtnē 	VS	Tāli skati vērsti uz ezera ainavu, plaša perspektīva, skatu uztvert traucē nenopļauta zāle. Ainavas vērtība ir plašums, pārskatāmība un iespēja baudīt ainavu neizkāpjot no mašīnas.	Ceļmalu un pļavu pļaušana
29.	Lamašu apkārtnē 	VS	Atklāti, tāli skati, lēzeni viļņots reljefs, ganību ainava. Ainavā iezīmējas elektrības stabi (šobrīd spēcīga ainavas dominante), kā ainavu veidojošs elements, kā vēsturiska liecība par sava laika tehnoloģijām.	Ceļmalu kopšana, pļaušana
30.	Dubuļu ezera apkārtnē 	VS	Vidējais dziļums ir 4.7 metri, bet maksimālais dziļums - 11.0 metri. Ezera krasti vietām apauguši kokiem, no ceļa uz ezeru paveras gleznaina ainava, vidēji tāli skati.	Ceļmalu kopšana, pļaušana labākai ainavas uztveršanai.






31.	<p>Liepu kalns</p> 	VS,IS	<p>Trešā augstākā virsotne Latvijā ( 289,3 m v.j.l. ), dabas liegums. Kalns blīvi noaudzis ar kokiem. Esošie skatu punkti kalna virsotnē nepietiekami atklāj apkārtējo panorāmas ainavu.</p>	<p>Ieteicams veidot skatu torni, kas paceltos nedaudz virs koku galotnēm – vid. 25 m. Esošo skatu līniju atsegšana var nedot vēlamo rezultātu un sagādāt vilšanos apmeklētājam, kas mērojis stāvo augšupceļu. Vēlams pie esošas autostāvietas uzstādīt norādi, ka ceļš tālāk mērojams ar kājām vai velosipēdu.</p>
32.	<p>Ežezera apkārtnē pie Pahatnieku pussalas</p> 	PS,VS	<p>Eža ezers pēc lieluma ir 15.vietā republikā, tā platība ir 11 kv. km., maks. dziļums 18 m, vid. – 6 m. Latvijā. Ežezērā ir 67 salas (Ežezera lieguma zona), to skaits mainās atkarībā no ūdens līmeņa. Krasti aizauguši ar krūmiem un koku sējeņiem. Ezers no ceļa uztveras īsos posmos.</p>	<p>Skatu atsegšana no galvenajiem ceļiem ap ezeru, krūmu un pameža ciršana ezera krastos, veidojot atvērumus</p>
33.	<p>Piļoru ozoli</p> 	IS,VS	<p>Dabas liegums, izveidota atpūtas vieta, peldvieta, lapene, laipa un tualete. Ievērojamas ozolu audzes, izcili skati uz ezeru. Neatkārtojamību un vienreizību piešķir tieši izcilās ozolu audzes.</p>	<p>Regulāra atkritumu savākšana atpūtas vietā</p>



34.	<p>Andzeļu apkārtnē</p> 	VS	<p>Aiz apdzīvotās vietas robežas paveras daudzveidīga ainava, lauku viensētas, apstrādāti tīrumi, koku puduri un ūdens spogulis. Nelielā reljefa starpība padara ainavu pārskatāmu. Ganības ar mājlopiem piešķir ainavai dzīvīgumu.</p>	<p>Lauksaimniecības zemju apstrādāšana, kopšana, pļavu pļaušana, ceļmalu kopšana.</p>
35.	<p>Obiteles (Narūta) upīte pie dzirnavām</p> 	VS	<p>Ainava sakopta ap dzirnavām, izteikti tuvi skati, upītei aizauguši krasti</p>	<p>Niedru pļaušana galveno skatu vietās.</p>
36.	<p>Novomisļi apkārtnē, pagrieziens uz Murāniem Jaundomes kapella</p> 	VS	<p>Ainavas dominante ir Jaundomes kapela. Elements, kas nosaka ainavas raksturu un identifikāciju, piešķir ainavai mērogu un funkciju.</p>	<p>Kapellas apkārtnes sakopšana, ceļmalu kopšana, pļaušana</p>



37.	Vertulovas apkārtnē 	VS	Novērojamas vidēji tālas skatu perspektīvas, ainavai gleznainumu piešķir purvainas vietas un nelielas ūdens tilpnes.	Ceļmalu kopšana, pļaušana, lai piešķirtu ainavai pārskatāmību.
38.	Bļižņevas apkārtnē Bļižņevas vecticībnieku lūgšanu nams 	IS	Ainavas dominante ir senatnīgais vecticībnieku lūgšanu nams ar zvanu torni. Kultūrvēsturiska ainava, sava laika liecība.	Izvairīties no jaunas apbūves veidošanas baznīcas tuvumā, lai saglabātu esošās ainavas unikalitāti.
39.	Marguču ezera apkārtnē 	VS	Ezera krasti blīvi apauguši, purvaini. Ainava vērojami vidēji tāli skati. Ainava pamazām saslēdzas.	Sakopjama ceļmala – jāpļauj zāle un jāizcērt krūmi, kas aizsedz skatu no ceļa uz ūdens virsmu.

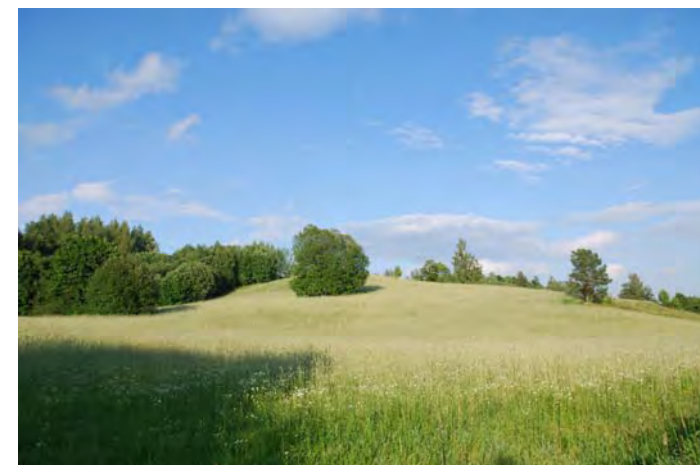
VS-teritorijā vērtīgi skatu punkti, PS-teritorijā perspektīvā veidojami vērtīgi skatu punkti, IS-teritorijā izcili skatu punkti, AC-ainaviski augstvērtīgi ceļa posmi.



## Raksturīgās RNP ainavas, to elementi un ainavas vērtību ietekmējošie faktori



Vizuāli pievilcīgi skati uz ezeriem - Bižas ezers (Andrupenes pagasts), Žuguru ezers, Bižas ezers (Rundēnu pagasts).



Vizuāli augstvērtīgas tuvās dabas ainavas – Brīveros, Vecslobodā, Dukuļos





Panorāmas ainavas – Juguļos, no Mākoņkalna, Andrupenes apkārtnē

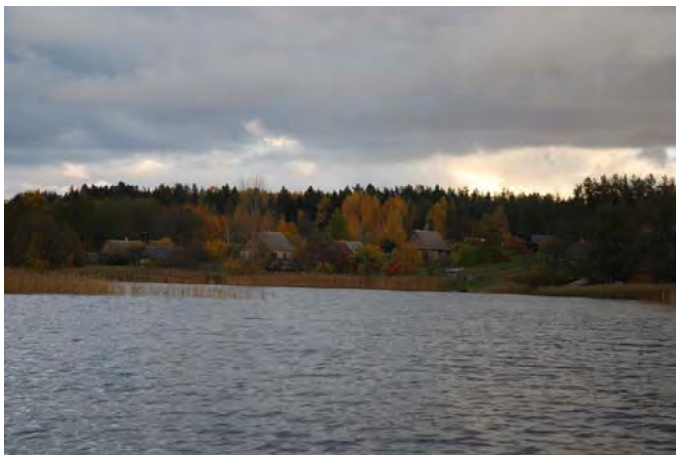


Vizuāli pievilcīgi ainavu elementi – Lūznavas muižas parks, Juguļu akmens, mazs ezers Puncelovā





Kultūrvēsturiski nozīmīgas ainavas un to elementi – Zosnas katoļu Baznīca, Kaunatas katoļu baznīcas sēta, Bļižņevas ainava



Apbūve lauku teritorijās – Ežezera krastā pie Ezerniekiem, Viensēta Andrupenes pagastā un apbūvei raksturīgais elements – kokgriezumi





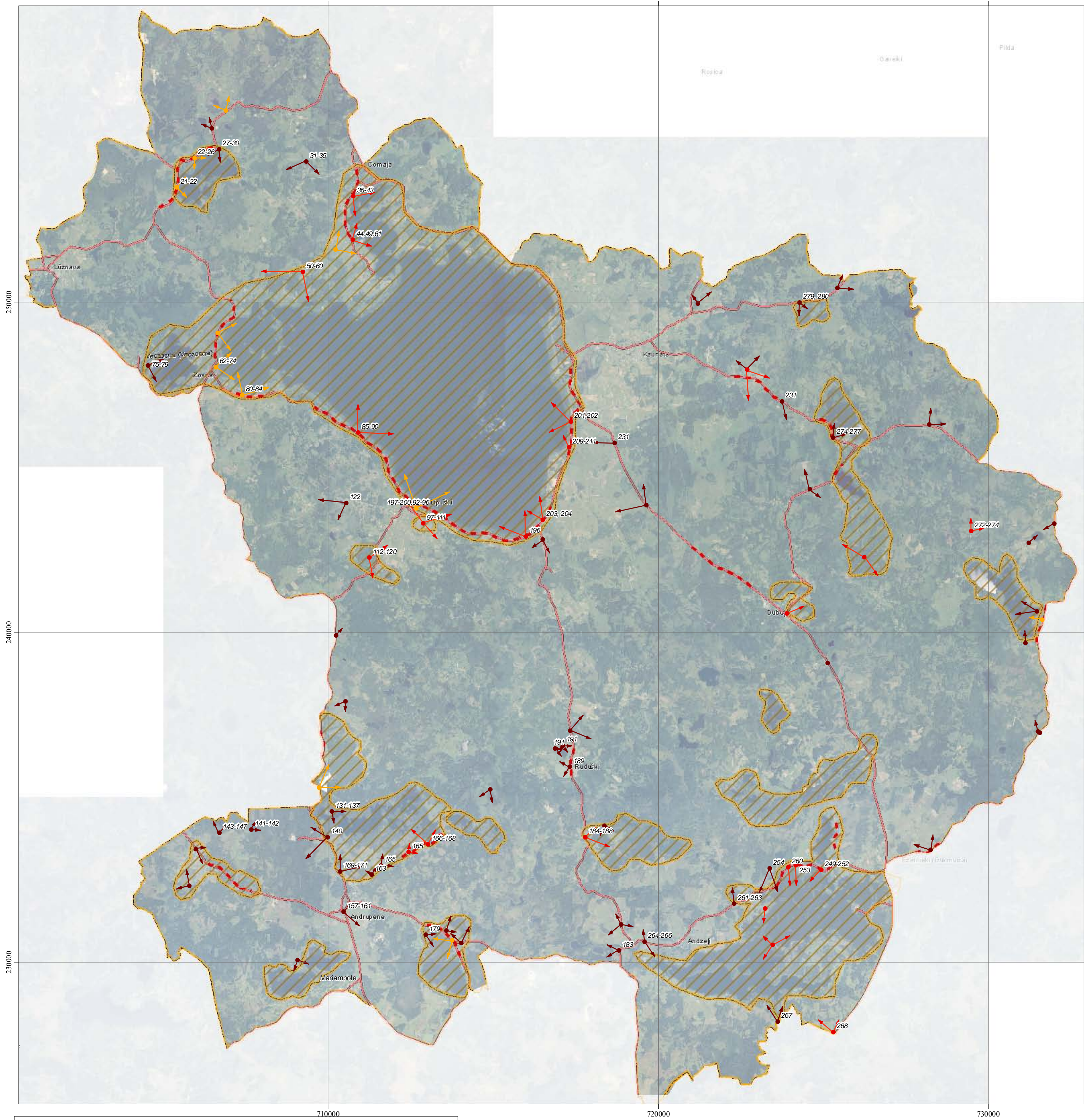
Ainavu ietekmējošie faktori – aizaugušas lauksaimniecības zemes un pamesta viensēta Kozuliškos, aizaudzis skats uz Bižas ezeru Dzeņagolā



Ainavu ietekmējošie faktori un degradējoši objekti – niedru apaugums Rāznas ezerā, pamestu ēku komplekss Andzeļos, netipiska apbūve pie Rāznas ezera



# Vizuāli augstvērtīgas ainavas un skatu vērsimi Rāznas nacionālajā parkā



**Apzīmējumi**

Rāznas nacionālā parka robeža
  Galvenie ceļi

**Skatu punkti:**

- izcili
- perspektīvi vērtīgi
- vērtīgi

**Skatu vērsumi:**

- izcili
- perspektīvi vērtīgi
- vērtīgi

Vizuāli vērtīgas ainavas
  Ainaviski augstvērtīgi ceļu posmi

181 Fotogrāfijas numurs



Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai LKS-92  
 Par kartogrāfisko pamatni izmantota LGIA sagatavotā ortofoto karte  
 mērogā 1:10 000 un anotācijas slānis no LGIA sagatavotās  
 topogrāfiskās kartes mērogā 1:50 000

0 1 2 4 Kilometri

Mērogs 1:80 000